

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2111/2551

ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) โจทก์ โดยบริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด ผู้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทน นายวิรัตน์ สุนทรนนท์ เจ้าหนี้บริษัท บิ๊กแอนด์ จำกัด กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 682, ป.พ.พ. มาตรา 340, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 101, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 104, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 101, ป.พ.พ. มาตรา 291, ป.พ.พ. มาตรา 229

ย่อ / หลักกฎหมาย

เจ้าหนี้และลูกหนี้ (จำเลย) ที่ 2 ทำสัญญาค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ (จำเลย) ที่ 1 โดยยอมรับผิดชอบบริษัท ท. อย่างลูกหนี้ร่วม เจ้าหนี้และลูกหนี้ที่ 2 จึงเป็นผู้ค้ำประกันร่วมในหนี้รายเดียวกันย่อมต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมตาม ป.พ.พ. มาตรา 682 วรรคสอง ประกอบมาตรา 229, 296 การที่บริษัท ท. ยอมรับการชำระหนี้จากลูกหนี้ที่ 2 และปลดหนี้ให้โดยการถอนฟ้องเฉพาะลูกหนี้ที่ 2 ในคดีแพ่ง ก็คงเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้เพียงเท่าส่วนของลูกหนี้ที่ 2 ที่ได้ปลดหนี้ไปเท่านั้น ส่วนลูกหนี้ที่ 2 ไม่ต้องรับผิดชอบต่อบริษัท ท. อีกต่อไป เพราะหนี้ส่วนที่เหลือสำหรับลูกหนี้ที่ 2 ระบุไปแล้วตาม ป.พ.พ. มาตรา 340 ดังนั้น หากต่อมาเจ้าหนี้ชำระหนี้ให้แก่บริษัท ท. ไปเพียงใดก็ไม่อาจใช้สิทธิไต่เบี่ยเอาแก่ลูกหนี้ที่ 2 ได้อีกต่อไป และมีใช้กรณีเจ้าหนี้ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันร่วมกันลูกหนี้ที่ 2 มีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยในเวลาภายหลังได้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 101 เจ้าหนี้จึงไม่อาจขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 ได้

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (จำเลย) ที่ 2 เด็ดขาดเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2544 เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามสิทธิไต่เบี่ยในฐานะผู้ค้ำประกันเป็นเงิน 5,878,480.21 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นัดตรวจคำขอรับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 104 แล้ว ลูกหนี้ที่ 2 ได้แย้งคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้ว เห็นสมควรให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้เสียทั้งสิ้นตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107 (1) ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีล้มละลายพิพากษากลับเป็นว่า ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จำนวน 1 ใน 4 ของจำนวนเงินที่เจ้าหนี้ชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ 1 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่เจ้าหนี้ชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ 1 จนถึงวันที่ลูกหนี้ที่ 2 ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ทั้งนี้ ต้องไม่เกินจำนวนที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ตามบัญชีคำขอรับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130 (7) โดยมีเงื่อนไขว่า ถ้าโจทก์และหรือบริษัทไทยฟาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าหนี้เดิมขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้วก็ไม่อนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเจ้าหนี้ ลูกหนี้ที่ 2 นายสมชาย และนายวิชัย ร่วมกันทำสัญญาค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ที่ 1 กับธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) โจทก์ตามสัญญาค้ำประกันเอกสารหมายเลข จ.1 และเจ้าหนี้ ลูกหนี้ที่ 2 นายสมชาย และนายวิชัย ร่วมกันทำสัญญา

คำประกันหนี้ของลูกหนี้ที่ 1 กับบริษัทไทยฟาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ จำกัด ตามสำเนาคำฟ้อง สัญญาแพคเตอร์และสัญญาคำประกันชำระหนี้ตามสัญญาคำประกันเอกสารหมาย จ.7 ต่อมา โจทก์ทวงถามให้ลูกหนี้ที่ 1 เจ้าหนี้ และนายวิชัยซึ่งเป็นผู้คำประกันชำระหนี้ตามสัญญาคำประกัน เอกสารหมาย จ.1 เจ้าหนี้ และนายวิชัยยอมรับสภาพหนี้ว่าลูกหนี้ที่ 1 เป็นหนี้เงินต้น 28,439,343.11 บาท ดอกเบี้ย 10,423,452.93 บาท เจ้าหนี้และนายวิชัยตกลงชำระเพียงร้อยละ 40 ของต้นเงิน คิดเป็นเงิน 11,375,737.24 บาท ส่วนดอกเบี้ยคิดเป็นเงิน 4,196,381.17 บาท ให้แก่โจทก์ ตามสำเนานางสืบสภาพหนี้เอกสารหมาย จ.12 ส่วนมูลหนี้ที่บริษัทไทยฟาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ จำกัด เป็นโจทก์ฟ้องลูกหนี้ที่ 1 กับเจ้าหนี้ ลูกหนี้ที่ 2 นายสมชายและนายวิชัยเป็นจำเลยให้ร่วมกันรับผิดชอบตามสัญญาแพคเตอร์ ระหว่างพิจารณาลูกหนี้ที่ 2 ชำระเงินให้แก่ บริษัทไทยฟาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ จำกัด จนเป็นที่พอใจแล้ว บริษัทดังกล่าวจึงถอนฟ้อง เฉพาะลูกหนี้ที่ 2 ตามสำนวนคำพิพากษาศาลแพ่งเอกสารหมาย จ.26 มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกา ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ว่า เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์หรือไม่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฎีกาข้อแรกว่ามูลหนี้ตามสัญญาคำประกันที่เจ้าหนี้ และลูกหนี้ที่ 2 กับ พวกร่วมกันเข้าทำสัญญาคำประกันหนี้ของลูกหนี้ที่ 1 ต่อธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) โจทก์นั้น โจทก์ได้โอนสิทธิเรียกร้องให้แก่บริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด แล้ว ซึ่งมีผลทำให้บรรดา สิทธิเรียกร้องต่างๆ ที่โจทก์มีต่อลูกหนี้ที่ 1 และลูกหนี้ที่ 2 โอนมายังบริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด เมื่อบริษัทดังกล่าวได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 ไว้เต็มจำนวน แล้ว เจ้าหนี้น้อมไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้ตามที่ศาลอุทธรณ์พิพากษานั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 101 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สิทธิแก่บุคคลผู้เป็นลูกหนี้ร่วมกับลูกหนี้ใน คดีล้มละลายที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยในเวลาภายหลังได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว และวรรคสองของมาตราดังกล่าวให้นำ บทบัญญัติดังกล่าวไปใช้บังคับแก่ผู้คำประกัน ผู้คำประกันร่วมหรือบุคคลที่อยู่ในลักษณะเดียวกันนี้ โดยอนุโลม คดีนี้ข้อเท็จจริงได้ความว่า เจ้าหนี้ ลูกหนี้ที่ 2 นายสมชาย และนายวิชัยได้ร่วมกัน ทำสัญญาคำประกันหนี้ของลูกหนี้ที่ 1 กับโจทก์ตามสัญญาคำประกันเอกสารหมาย จ.1 จึงต้อง รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 291 และมาตรา 682 วรรคสอง ถ้าเจ้าหนี้ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ เจ้าหนี้น้อมมีสิทธิที่จะไต่เบี่ยเอาจากลูกหนี้ที่ 1 ซึ่งเป็น ลูกหนี้ชั้นต้นเพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญเสียหรือเสียหายไปอย่างใดๆ เพราะการ คำประกันนั้นตามมาตรา 693 วรรคหนึ่ง นอกจากนี้เจ้าหนี้น้อมมีสิทธิรับช่วงสิทธิของโจทก์ไต่เบี่ยเอา แก่ลูกหนี้ที่ 2 ซึ่งเป็นผู้คำประกันร่วมกันได้ตามส่วนเท่าๆ กันตามมาตรา 229 (3) และมาตรา 296 อีกด้วย เมื่อลูกหนี้ที่ 1 และลูกหนี้ที่ 2 ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด เจ้าหนี้จึงมีสิทธิยื่นคำขอรับ ชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยเอาแก่ลูกหนี้ที่ 1 และลูกหนี้ที่ 2 ในภายหลังได้ทั้ง จำนวนหรือตามส่วนแล้วแต่กรณี เว้นแต่โจทก์ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนอันมีต่อลูกหนี้ ที่ 1 หรือลูกหนี้ที่ 2 แล้ว ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 101 เมื่อตามรายงาน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นัดตรวจคำขอรับชำระหนี้ฉบับลงวันที่ 22 มีนาคม 2545 และ 28 พฤษภาคม 2545 เอกสารท้ายฎีกาหมายเลข 1 ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปรากฏว่าบริษัท บริหารสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจากโจทก์ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ใน ชั้นมูลหนี้ชั้นต้นอันมีต่อลูกหนี้ที่ 1 และได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้คำประกันอันมีต่อลูกหนี้ที่ 2 ไว้เต็มจำนวนแล้ว เจ้าหนี้น้อมไม่มีสิทธิที่จะขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ย

ในเวลาภายหน้าต่อลูกหนี้ที่ 2 ได้ ฎีกาข้อนี้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฟ่งขึ้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฎีกาว่า มูลหนี้ตามสัญญาค้ำประกันที่เจ้าหนี้และลูกหนี้ที่ 2 กับพวก ร่วมกันเข้าทำสัญญาค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ที่ 1 ต่อบริษัทไทยพาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ริง จำกัด นั้น บริษัทไทยพาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ริง จำกัด ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องลูกหนี้ที่ 1 เจ้าหนี้ และลูกหนี้ที่ 2 กับพวก เป็นจำเลยให้ร่วมกันรับผิดชอบตามสัญญาแพคเตอร์ริงต่อศาลแพ่ง ซึ่งต่อมาใน ระหว่างการพิจารณาคดี ลูกหนี้ที่ 2 ได้รับชำระหนี้ให้แก่บริษัทไทยพาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ริง จำกัด บางส่วนจนเป็นที่พอใจแล้ว บริษัทดังกล่าวจึงได้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องลูกหนี้ที่ 2 ศาลมีคำสั่ง อนุญาตและให้จำหน่ายคดีในส่วนของจำเลยที่ 2 ออกจากสารบบความตามสำเนาคำร้องขอ ถอนฟ้องเอกสารท้ายฎีกาหมายเลข 2 จึงเป็นกรณีที่บริษัทไทยพาร์เมอร์เฮลเลอร์แพลคเตอร์ริง จำกัด เจ้าหนี้ได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่ 2 แล้ว ทำให้ลูกหนี้ที่ 2 ซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมกับเจ้าหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ บริษัทไทยพาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ริง จำกัด อีกต่อไป หากเจ้าหนี้ชำระหนี้ให้แก่บริษัทไทย พาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ริง จำกัด ไปแล้วเพียงใดก็คงมีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ลูกหนี้ที่ 1 ซึ่งเป็น ลูกหนี้ชั้นต้นเท่านั้นไม่มีสิทธิไล่เบี้ยเอาลูกหนี้ที่ 2 ได้ จึงไม่อาจขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของ ลูกหนี้ที่ 2 ได้นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความว่าเจ้าหนี้และลูกหนี้ที่ 2 ได้ทำสัญญาค้ำประกันหนี้ของ ลูกหนี้ที่ 1 โดยยอมรับผิดชอบต่อบริษัทไทยพาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ริง จำกัด อย่างลูกหนี้ร่วม เจ้าหนี้และลูกหนี้ที่ 2 ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันร่วมในหนี้รายเดียวกันย่อมต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 682 วรรคสอง เมื่อบทบัญญัติในลักษณะค้ำประกัน มิได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันต่อกันไว้จึงต้องใช้หลักทั่วไปตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 229 และมาตรา 296 การที่โจทก์ในคดีแพ่งยอมรับ การชำระหนี้จากลูกหนี้ที่ 2 เป็นเงิน 500,000 บาท และปลดหนี้ให้โดยการถอนฟ้องเฉพาะลูกหนี้ที่ 2 เสียตามสำเนาคำร้องขอถอนฟ้องเอกสารท้ายฎีกาหมายเลข 2 และสำเนาคำพิพากษาเอกสาร หมายเลข ล.26 ก็คงเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้เพียงเท่าส่วนของลูกหนี้ที่ 2 ที่ได้ปลดไปเท่านั้นส่วนลูกหนี้ ที่ 2 ก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อบริษัทไทยพาร์เมอร์เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ริง จำกัด อีกต่อไป เพราะหนี้ ส่วนที่เหลือสำหรับลูกหนี้ที่ 2 ระบุไปแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 340 ดังนั้น หากต่อมาเจ้าหนี้ชำระหนี้ให้แก่บริษัทไทยพาร์เมอร์ เฮลเลอร์ แพลคเตอร์ริง จำกัด ไปเพียงใดก็ ไม่อาจใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ลูกหนี้ที่ 2 ได้อีกต่อไป เจ้าหนี้จึงไม่อาจขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สิน ของลูกหนี้ที่ 2 ได้ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า เจ้าหนี้ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันร่วมกับลูกหนี้ที่ 2 มีสิทธิ ยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไล่เบี้ยในเวลาภายหน้าได้ตามมาตรา 101 แห่ง พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 นั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาข้อนี้ของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฟ่งขึ้นเช่นกัน" พิพากษากลับ ให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้เสีย ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

ไพโรจน์ วายุภาพ · สมชาย พงษธา · สมศักดิ์ จันทรา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2111/2551>